

**UCHWAŁA NR VI/37/11
RADY GMINY BOĆKI
z dnia 15 czerwca 2011 roku**

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki na lata 2011-2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; z 2005 r. 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008 r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142, 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106 poz. 675) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493; z 2009r. Nr 206 poz. 1589, z 2010r. Nr 28 poz. 146, Nr 125 poz. 842) Rada Gminy Boćki uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki na lata 2011-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Boćki.

§ 3.

Uchwałę podaje się do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Boćki.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Bazylewski

Załącznik
do Uchwały Nr VI/37/11
Rady Gminy Boćki
z dnia 15 czerwca 2011 roku

PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR

PRZEMOCY W RODZINIE

W GMINIE BOĆKI

NA LATA 2011-2015

Boćki, czerwiec 2011 r.

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice winni być wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji i zaburzenia tych podstawowych wartości i zachowań rodzina nie jest w stanie prawidłowo funkcjonować, realizować swoich zadań, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Problem przemocy w rodzinie od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Jednak skala zjawiska, która zaczyna docierać do szerokiej społeczności wymaga szerszego podejścia do tematu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie w świetle Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Do form przemocy w rodzinie zalicza się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Kryteria przemocy:

- intencjonalność,
- asymetria sił,
- naruszenie praw i dóbr drugiego człowieka,
- powstanie szkód fizycznych i psychicznych.

Przemoc fizyczna to: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, powodowanie oparzeń, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna to: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, itp.

Przemoc seksualna to: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi i sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp.

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie.

Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie to: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną) itp.

Skutki przemocy.

Skutki indywidualne.

Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają.

Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorosli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Związane są one z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc. Można je zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie:

- a) *Policja* – interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych w miejscu zamieszkania rodzin, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń,
- b) *Służba zdrowia* – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach,
- c) *Pomoc społeczna* – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania), placówek interwencyjnych dla nieletnich, mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy,
- d) *Edukacja* – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne,

specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze socjoterapii,

- e) *Zakłady karne i areszty śledcze* – koszty utrzymania i resocjalizacji osób aresztowanych i zatrzymanych,
- f) *Ministerstwo Sprawiedliwości* – schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze,
- g) *Prokuratura i sąd* (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów,
- h) *ZUS* – zwolnienia lekarskie i renty,
- i) *Pracodawcy* – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

I. PRZEMOC W ŚWIETLE AKTÓW PRAWNYCH

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.)
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 Nr 175, poz. 1362 ze zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r., Nr 70, poz. 473 ze zm.)

Inne akty prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

- *Art. 40* Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 ze zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997r. Nr 89 poz. 555 ze zm.).

II. OKREŚLENIE PROBLEMU I SKALI ZJAWISKA W GMINIE BOĆKI

Gminę Boćki zamieszkuje 4.781 osób. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym tj 2.659 osób.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach wynika, że przemoc w rodzinie rzadko kiedy wychodzi poza rodzinę, ale z roku na rok zauważa się wzrost liczby założonych

Niebieskich Kart przez OPS. W latach 2008-2010 zanotowano 4 przypadki założenia Niebieskiej Karty, w tym w 2010 r – 3. Wydawać by się więc mogło, że przemoc jest tylko zjawiskiem marginalnym w gminie. Choć zjawisko istnieje i stale wzrasta widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”. A przecież głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych sił w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Z danych przedstawionych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boćkach.

Liczba osób w stosunku do których było prowadzone postępowanie w sprawie nadużywania alkoholu:

2008 r	2009 r	2010 r
13	12	17

Liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywacyjnych w stosunku do osób nadużywających alkoholu:

2008 r	2009 r	2010 r
21	21	19

Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:

2008 r	2009 r	2010 r
6	5	4

W oparciu o dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim ustalono:

Liczba interwencji domowych:

2008 r	2009 r	2010 r
40	34	34

Liczba założonych Niebieskich Kart:

2008 r	2009 r.	2010 r.
1	1	4

Liczba wszczętych postępowań w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 207 kk.:

2008 r.	2009 r.	2010 r.
0	1	3

Liczba wniesionych aktów oskarżenia do prokuratury

2008 r.	2009 r.	2010 r.
0	1	2

III CELE PROGRAMU

1. Cel główny

Celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

Cel ogólny będzie realizowany poprzez:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy,
- 5) oddziaływania na sprawców przemocy.

2. Cele szczegółowe

1. Integracja środowisk i działań na rzecz budowania spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania:

- 1) Powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.

Cel powołania:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb oraz monitorowanie sytuacji rodzin oraz efektów działań.

- 2) Określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej.
- 3) Wypracowanie modelu interwencji i procedury postępowania w poszczególnych przypadkach.

2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości różnych grup zawodowych stykających się z problemem przemocy oraz mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania temu problemowi oraz uzyskania pomocy.

Zadania:

- 1) Podnoszenie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach, konferencjach
- 2) Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy społeczności lokalnej poprzez udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym
- 3) Propagowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców (warsztaty wychowawcze, pogadanki, prelekcje)
- 4) Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie
- 5) Propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- 6) Udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Zadania:

- 1) Prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach

- 2) Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy
- 3) Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne

4. Działania interwencyjne i wspierające rodziny dotknięte problemem przemocy w rodzinie.

Zadania:

- 1) Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”
- 2) Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie
- 3) Działania interwencyjne: pouczające i izolujące kierowane do sprawców przemocy w rodzinie
- 4) Działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie
- 5) Działania korekcyjno – edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie
- 6) Zapewnienie miejsc ofiarom przemocy w ośrodku wsparcia
- 7) Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym przemocą
- 8) Monitorowanie sytuacji w rodzinach

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Boćki, a w szczególności:

- 1) ofiar, sprawców i świadków przemocy w rodzinie,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) przedstawicieli władz lokalnych i środowiska lokalnego,
- 4) przedstawicieli instytucji i służb działających na rzecz dzieci i rodziny.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 3) Policja
- 4) Szkoły z terenu gminy
- 5) Zakład Opieki Zdrowotnej
- 6) Organizacje pozarządowe
- 7) Kościół

przy współpracy z samorządem lokalnym, sądem i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Podniesienie jakości świadczonych usług
3. Pogłębienie wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej.
4. Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
5. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
6. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie efektywności prowadzonych działań na rzecz osób dotkniętych przemocą.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015 są głównie środki własne Gminy.

Przewodniczący Rady Gminy
Krzysztof Bazylewski